

BİRBİRİMİZE YARDIM ETME

SORUMLULUĞUMUZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ حَمْدًا كَثِیْرًا طَیْبًا مُّبَارَكًا فِیْهِ كَمَا
یَنْبَغِیْ لِجَلَالِ وَجْهِهِ وَلِعَظِیْمِ سُلْطٰنِهِ وَالصَّلٰةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی
سَیِّدِنَا وَ سَنَدِنَا وَ اَسْوَةِ الْحَسَنَةِ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفٰی وَ عَلٰی اٰلِهِ
وَ صَحْبِهِ وَ مَنْ تَبِعَهُ بِاِحْسَانٍ اَجْمَعِیْنَ الطَّیِّبِیْنَ الطَّاهِرِیْنَ.
اَمَّا بَعْدُ:

Bismillâhirrahmânirrahîm

*el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden
kesîran tayyiben mübâreken fîh. Kemâ yen-
beğî lâ celâli vechihî ve li azîmi sultanih. Ve's-
salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ
ve üsveti'l-haseneti Muhammedeni'l-Mustafa
ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi
ihsânin ecmaîne't- tayyibîne't-tâhirîn.*

Emma ba'd

*Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve
sellem:*

مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ
وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَيُؤْمَسْ نَاصِحًا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِكِتَابِهِ
وَلِإِمَامِهِ وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîn fe-
leyse minhüm. Ve men lem yusbih ve yümsi*

nâsıhan lillâhi ve li resûlihî ve li kitâbihî ve li imâmihî ve li âmmeti'l-müslimîne fe-leyse minhüm.

Sadaka Resûlullâh fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Dinimizin bilgilerinin, ahkâmının birinci kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'dir.

Onun için hepimizin Kur'ân-ı Kerîm'i çok okuması, tefsirine çok önem vermesi, ahkâmını öğrenmesi lazım. Dinimizin, inceliklerinin kaynağı da Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hadîs-i şerîfleridir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kendisine Allah *celle celâlühû* tarafından indirilen Kur'ân-ı Kerîm'i hem insanlara harfiyen, harfi harfine tebliğ etmiştir hem de açıklamasını vermiştir; açıklamıştır, öğretmiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sünneti, Kur'ân-ı Kerîm'in tefsiridir.

Kur'ân-ı Kerîm'in tefsirine bakmadan, Arapça bilen bir insan Kur'an okursa anlayabilir mi?

Anlayamaz.

Çünkü Arapça'dan çok daha öteye, çok daha derinine, çok daha yükseğe gider. Arapça bilenler de tefsir okumazlarsa, tefsir kitaplarında bildirilen bilgileri öğrenmezlerse, onlara bakmazlarsa Kur'ân-ı Kerîm'den bir şey anlayamazlar.

Onun için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini son derece büyük bir sevgi ve saygı ile dikkatle okumamız lazım. Ulemâmız, hadîs-i şerîfleri sahabe-i kirâmdan itibaren toplamışlar, kitaplar hâline getirmişler ve bize öğretmişlerdir. El-hamdülillah bizim tekkemizde de şeyhimizin şeyhinin şeyhi Gümüşhaneli Ahmet Ziyâüddîn Efendimiz çok güzel bir hadis kitabı düzenlemiş, hadîs-i şerîfleri toplamış.

Hadîs-i şerîfleri bir gülistan gibi düşünürsek, türlü türlü çiçeklerle dolu uçsuz bucaksız bir gül bahçesi, alanı, tarlası diye düşünürsek... Bu bir demet, bir buket, bir toplamdır ama mübarek hocamız Gümüşhaneli Ahmet Ziyâüddîn diyor ki;

“Bir kimse bu kitabı tam olarak dikkatle okursa kısa zamanda hakikatli bir alim olur.”

Kısa zamanda hakikatli; dinin esrarına, ahkâmına âşına, inceliklerini bilen ileri bir alim olur. O zaman Arapçası bir cilt olan, tercümesi iki cilt olan şu kitabı lütfen okuyalım. Kardeşlerim gayret etsin, özensin, uğraşsın okusun, öğrensin.

Allahu Teâlâ hazretleri bize bunu açıklamayı; başından başlayıp sonuna kadar yazıp neşretmeyi nasip etsin.

Bu birinci hadîs-i şerîf, Huzeyfe *radiyallahu anh'ten* Tayâlisî *rahmetullahi aleyh* tarafından rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Sayfayı gördüğünüz gibi kurayla çektik, kısmetinize bu çıktı.

Bu kitabın, benim dikkat ettiğim bir güzelliği, özelliği de nerede böyle bir kura çekersem çıkan hadîs-i şerîfler tam oraya uygun söylenecek hadisler oluyor. “Tam bunları söyleyecektim; bunları söylediğim iyi oldu.” diye, bu çok hoşuma gidiyor.

Konular çok çeşitli olunca, ben bunun neresini anlatayım? İslâm dini bir uçsuz bucaksız

umman. Yarım saat kırk beş dakika içinde zor. İnsan ancak bir kısmını anlatabilir. Ama hangisini seçeyim. Mevzu seçmek de zor.

Onun için böyle kendiliğinden çıkmış konular çok uygun oluyor.

a. Müslümanların İşi, Gamı ile İlgilenmeyen Bizden Değildir

Bakın bu birinci hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz'in nasihati şu:

Müslümanlar, müslümanların işiyle ilgilenecek, ilgisiz kalmayacak. Kendi işiyle değil, müslümanların işiyle ilgilenecek.

Hepimiz neyle ilgilenmekle vazifeliyiz?

Müslümanların işiyle ilgilenmekle vazifeliyiz. Hem de bu o kadar önemli ki...

Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

Men lâ yehtemmü bi emri'l-müslimîne feleyse minhüm. “Müslümanların işiyle ilgilenmeyen, müslümanların işini kendisine gam ke-der konusu etmeyen, tasa konusu etmeyen, müslümanların işinden dolayı üzülüp telaşlanmayan kimse, bizden değil!”

Kovuyor Peygamber Efendimiz. Kendisinin olduğu topluluktan çıkarıyor. Sen müslümanların dertleriyle dertlenmiyorsun, onların işiyle ilgilenmiyorsun, müslümanların umumunu düşünmüyorsun; çık!

“Bizden değildir!” diyor. “Bizden değildir.” çok ağır bir söz!

Fe-leyse minhüm. “Onlardan değildir.” Müslüman değildir.

Demek ki müslüman, toplum düşüncesi çok yüksek olan bir insandır. Başkası mesela bir Avrupalı, bir Amerikalı veyahut bir komünist, Rus veya Macar veya Polonyalı dünyada görüyorsunuz pek çok insan önce kendi işini düşünür. “Evvela can” der, kendi işini düşünür. Kendi kârını düşünür.

Hatta kendi kâr etmek için müslümanları satar. Müslümanları zarara uğratmaktan kılı kıpırdamayan insanlar var. Memleketi satar, memleketi milyarlarca zarara uğratır.

Bir askerî ihale olur. “O ihaleyi -fabrikayla anlaşır, kendisine şu kadar pay verirse- kabul ettiririm.” der. Helikopter iha-

lesi, tank ihalesi... Gazeteden hep duyuyorsunuz. Cebini doldurur, köşeyi döner. Ama onların satıcısı bunu memleketimize çok pahalıya satar, memleketimiz çok büyük zarara uğrar. Doğru düzgün pazarlık yapan bir insan olsaydı yarı fiyatına alınacaktı. Sonra devletin bazı ihalelerini okuyoruz. Kendisi almak için dilekçe vermiş:

“Bu işi ben alacağım.”

“Ne kadar para istiyorsun?”

“Şu kadar milyar dolar” demiş ama ona vermemişler, sonra bir başka şirket almış. O şirket de işin bir kısmını vermiş. Teklif ettiği, “Ben alırsam şu kadar para alırım.” dediği fiyatın onda birine ona yaptırmış. Onda dokuzu fazlalıktan istiyor. Bunların misalleri var. Yanımda okuduğum kitaplar var. İsmiyle cismiyle bunları biliyoruz.

Biliyorsunuz “Tahsin Şahinkaya” diye bir havacı general vardı, dünyanın en zengin yedi generalinden birisi olduğunu Amerikan dergisi yazdı. En zengin! Generallikten bu kadar para kazanılmıyor. Onun hesabının sorulması lazım ama sorulmadı.

Şimdi herkes maddecî, inançsız, kâfir, müşrik...

b. Neden, İmandan Müminle Kardeştir

İnsanlar neyi düşünüyor?

Kendi menfaatini düşünüyor. Müslümanın onlardan çok büyük farkı vardır. Müslüman toplumunu düşünür, müslümanları düşünür, müslümanların işini düşünür; kendisi çok rahat da olsa müslümanların derdiyle dertlenir. Altında en yeni araba da olsa, evi en geniş ev de olsa, ticareti en çok kazançlı ticaret de olsa, sağlığı âfiyeti en güzel de olsa, her akşam en güzel yemekleri de yese; dertlidir.

“Niye dertleniyorsun kardeşim? Her şeyin tastamam, her şeyin güzel. Niye üzülüyorsun?”

“Müslümanlara üzülüyorum.”

Çeçenistan’a üzülür, Bosna’ya üzülür, Filistin’e üzülür; her gün kahrolur, mahvolur, kan ağlar, kanlı gözyaşı döker, bağına her gün hançer saplanır. Kendisinin özel bir sıkıntısı yok ama üzülüyor.

Neden?

İmandan. Çünkü müminler din kardeşidir. Biz birbirimizin kardeşiyiz. Hem de bu kardeşlik edebiyat kardeşliği değildir. Laftan dolayı hani “canım” diyoruz karşımızdakine...

Ne canı?

Fırsat bulsan canını çıkarırsın! Ne canım diyorsun. Ama “laf olsun” diye “canım” deniliyor, söz gelimi kardeş.

Öyle değil! Müslümanlıktaki kardeşlik, öz kardeşlikten öne geçmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in zamanında onun misalleri çok:

Her şeylerini bölüşmüşler. Kardeşi için her türlü fedakârlığı yapmış. Hakikatli kardeşlik; candan ve sonucu görülen kardeşlik. Biz öyle kardeşiz.

Allah yapmacığı sevmez; hakikiyi sever, gerçek olanı sever. Müslümanlar birbirleriyle hakiki kardeştir. Palavra değil, şaka değil, edebiyat değil, söz gelimi söylenen değil!

Müslüman müslümanın kardeşidir. Onu yardımsız bırakmaz, onu horlamaz, onu tepelemez. Bu konuda hadîs-i şerîfler var; üzmez,

savunur, olmadığı zamanda bile savunur, korur, kollar. Hakiki müslümanlar böyledir.

Böyle olmayan, kendisini düşünüp de müslümanları düşünmeyen *fe-leyse minhüm* “Müslüman değildir, müslümanlardan değildir.”

Bu çok ağır bir sözdür. Eğer bizim biraz olsun bu tarakta bezimiz yoksa, biraz fazla bencilsek, müslümanları düşünmüyorsak, müslümanlara yardım etmek istemiyorsak toparlanmamız lazım.

Hem Türkiye’deki hem Avrupa’daki kardeşlerimizden Allah razı olsun. Ben hatırlıyorum dünyanın neresinde müslümanların başı derde girse nice nice paralar toplanır, nice nice tırlarla mallar gönderilir. Bizim İstiklal harbimizde de Hindistan’dan, Pakistan’dan müslümanlar nice paralar göndermişler. Tarih kitapları yazıyor. Altın paralar göndermişlerdir. Büyük miktarlarda paralar idarecilerin eline kadar ulaşmıştı. İşte İş Bankası onunla, o paralarla kurulmuş.

Müslümanlara da şu anda her hangi bir yardım yapmıyor. Diyanet’e vesaireye filan da

bir yardım yapmıyor. O paralarla devletin bazı işleri yapılmış. Hindistan'dan Pakistan'dan bizi düşünmüşler, bize yardım göndermişler.

Sonra belki duymadınız ama Libya'nın olduğu yerlerden -o zaman Trablusgarp deniliyordu- İstiklal harbi yaptığımız zaman bizim cephelerimizde çarpışmak üzere gelmişler, çarpışmışlar. Hem de devletin büyükleri, onların oğulları falan çarpışmışlar. Bir teşekkür bile etmeyiz; tarih kitapları yazmaz bile. Halbuki hiç olmazsa bir satır yaz.

“İstiklal harbinde Libyalı kardeşlerimiz de bize yardım etmişti.” de. Biz de bilelim, sevelim. Muhabbet, teşekkür duygusu olsun. Ben de ona yardımcı olmak isteyeyim.

Bunlar neden? Libyalının gelip bize yardım etmesi neden?

Hindistanlı, Pakistanlı müslümanların buraya tonlarla, çok kıymetli miktarda paralar göndermesi neden?

Hakiki kardeşlik olduğu için! Lafta değil.

Ben bir uluslararası toplantıda Pakistanlı birisini tanıdım. Bizimle tanıştı dedi ki;

"Benim babam Osmanlı âşığı idi. Ne zaman Osmanlı anılsa ağlardı. "Onların hepsi evliyâ" derdi. Ve onlara bizim kendi dilimizden kasideler yazmıştı. Ben bu aşkla, bu şevkle, babamdan gördüğüm bu manzara üzerine kalktım İstanbul'a gittim; başımdan aşağı kaynar sular döküldü." dedi.

İstanbul'a bir gitmiş ki neredede babasının anlattığı, tasvir ettiği müslümanlar, neredede şimdiki zamane İstanbul ahalisi. Çok fena bir değişme! Çok kötü olmuş.

Daha 1900'lü yılların başında, 1905 yılında galiba Fransız sefaretinden bir heyet Kapalıçarşı'yı gezmeye çıkmışlar. Tabi onlarda kadın-erkek, kaç-göç pek olmadığından kadın da Kapalıçarşı'ya çıkmış. O devirde de kadının çarşıya çıkması ya pek yok ya da bu Fransız hanımlar çarşafı değil, Avrupa kıyafeti ile geziyorlar. Kapalıçarşı'da bazı kimseler -artık hamal mıdır, neyin nesi ise- yan bakıp, fesi kaşının önüne eğip bıyık burmaya başlamışlar. Herhalde laf atmaya da başlamışlar.

Esnaf eline sopayı almış bu haddini bilmez, terbiyesiz kimseleri bir kovalamış, bir

hadise olmuş; kaçmışlar. Onun üzerine adam kitabına yazmış.

“Osmanlılar, Türkler namuslarına çok düşkündür, çok dindardır hem de kendilerinin yanında başkalarının namusuna bile yan bakılmasına hiç tahammülleri yoktur. İşte Kapalıçarşı’da böyle oldu, böyle yaptılar.” diye övüyor.

1905 yılı. Bizim bu Pakistanlının da geldiği yıl nihayet 1950, 1960. Kırk beş, elli yılda vaziyet çok fena olmuş, çok değişmiş. Köprülerin altından çok sular akmış; haller, huylar, nesiller değişmiş. Bu bizim için çok üzücü bir olaydır, hadisedir, göstergedir.

İki kesit. 1900 yılından bir kesit, 1950’den bir kesit, 2000 yılından bir kesit. Fenaya gidiyor, çok fenaya gidiyor.

Onun için çok büyük bir tedbir almamız lazım. Ama eski Müslümanları, has müslümanları İngilizlerden çok methedenler var. Savaşmışlar, yaraladıkları İngiliz’i sırtına almış, “yaralı adam” diye acıdığından, düşmanını öldürmemiş de hastaneye taşımış. Anlata anlata bitiremiyorlar.

Bizim Berlin’de bir kardeş vardı. Onun babası Yemen’de bir Alman’ı günlerce sırtında taşımış taşımış, hayatını kurtarmış. O da buraya geldiği zaman babasının hayatı kurtarmış olduğu o Alman’ın ismini, cismini biliyormuş; “Gideyim şunu ziyaret edeyim.” demiş. Kalkmış, gitmiş. Adamı bulmuş, ihtiyar adam kapısını çalmış, demiş ki;

“Ben falancanın oğluyum.”

“Ya öyle mi?”

Bu bizim ihvanımız, Berlin’den. Onun boynuna bir sarılmış, bir ağlamış.

“Ben hayatımı senin babana borçluyum. Her şey senin; bak bu evim. Buyur bu evi sana veriyorum.” demiş.

O da demiş ki;

“Evin sana mübarek olsun. Ben bir şey almaya gelmedim. Sadece seni ziyarete geldim.”

Ama bunlar neyi gösteriyor?

Bizim dedelerimizin ahlâkının çok güzel olduğunu gösteriyor.

c. Biz Dünya'nın En Asil Milletiyle Çarpıştık

Anzaklar her zaman Çanakkale'ye geliyorlar ya; Avustralya, Yeni Zelanda... Orada ölenlerin hatırasına tören yapmak üzere Çanakkale'ye geliyorlar ya. Avustralya'da da çok törenler yapıyorlar, çok konuşmalar yapıyorlar.

Bir arkadaş anlattı, Çanakkale'ye savaşmaya gelmiş olan bir gaziyi televizyona çıkarmışlar. Gazi değil ya; eski bir savaşçıyı çıkarmışlar. Çünkü gazilik, Allah yolunda savaşmakla olur. Allah yolunda olmayınca ne şehit olur ne gazi; haybeye gider Niyazi. O kadar. Başka bir şey olmaz.

Allah yolunda olmayınca, inanç da olmayınca şehit olmaz. Uçak düştü, falanca şehit olur. Tank devrildi, falanca şehit olur!

Mü'minse tamam! Ama değilse olmaz! Niyeti iyi ise tamam! Ama başka bir şeyse olmaz!

Şehitliğin ilk şartı mü'min olmaktır, mü'min olmazsa olmaz. İkinci şartı da savaşmaktaki niyetinin Allah'ın rızasını kazanmak olmasıdır. Allah'ın rızasını kazanmak için değil de; "Şu savaşa girelim, arka tarafta dolaşırız;

ondan sonra cebimizi, kasamızı, kesemizi doldurur geliriz. Kurt dumanlı havayı sever; şuralardan bir şeyler elde edelim!” diye olursa olmaz! Öyle şey yok!

Müslüman önüne gelen malı alamaz. Bütün mallar ortaya toplanır; % 20’si *beytü’l-mâli müslimîn*’e ayrılır, % 80’ni gazilerin arasında bir deftere, kitaba uygun olarak dağıtılır. Hemen öyle öldürdüğü insanın kol saatini alamaz; evine girdiği insanın altınını, çeyizini alamaz. İslâm’da öyle bir şey yok!

“Bu Çanakkale harbi nasıl oldu?” diye sormuşlar.

O gazi Avustralyalı; “Biz orada dünyanın en asil milleti ile çarpıştık ve çok haksızdık. Onlar haklıydı ve dünya onlar kadar asil asker görmedi!” demiş.

O zamanki kardeşlerimiz öyleydi. Babalarımız, dedelerimizin kardeşleri öyleydi.

Bir hatıra daha... Bunu da kimden duyduğumu şu anda hatırlayamıyorum. Ama iki asker Çanakkale’de siperlerde ağlıyorlarmış. Ağlıyor adamlar! Komutan çıkmış gelmiş bir de bakmış ki iki tane asker köşede ağlıyor.

“Gelin buraya, niye ağlıyorsunuz siz?”

“Yok bir şey, komutanım.”

“Söyleyin, niye ağlıyorsunuz? Görevden mi korkuyorsunuz?”

“Yok, komutanım.”

“Çoluk çocuğunuzu mu özlediniz?”

“Yok.”

“İsterseniz size izin vereyim. Köyünüze bir gidin gelin. Bir hal hatır sorun, hallerini alın. Bir başka derdiniz mi var?”

“Yok.”

“Allah aşkına söyleyin, çok merak ettim. Asker ağlar mı?”

“Madem ant verdin komutanım, söyleyelim. Biz buraya ‘Allah yolunda savaşalım da şehit olalım.’ diye geldik. İki kardeş buraya o niyetle geldik. Kaç harbe, kaç çarpışmaya girdik; bir türlü ölmüyoruz, şehit olamıyoruz. Acaba Allah bize şehitlik nasip etmeyecek mi? Nedir bizim hâlimiz?’ diye ağlıyoruz.”

Böyle insanlar. İşte müslümanların kardeşliği böyle insanların kardeşliğiydi. Zamane

insanlarının yüze gülüp de arkasından kuyusunu kazmak, çelme takmak, pabucunun altına karpuz kabuğu koymak tarzındaki yalancılığı, mürâîliği değildi.

Müslümanların işi ile ilgilenmeyen...

“İşleri” demiyor; “iş!”

Müslümanların işi ile ilgilenmeyen...

Umûmî olarak müslümanları ön plana alacak. Kendi işi değil de müslümanların işi. “Onunla dertlenmeyen, ona karşı gayret sarf etmeyen, ondan gamlanmayan, kederlenmeyen, üzülmeyen, ona ihtimam etmeyen kimse.” *Fe-leyse minhüm*. “Müslümanlardan değil.”

Bak Müslümanlık nasıl?

Şimdiki müslümanların ne kadarı müslümanlardan değil?

Fe-leyse minhüm.

Bu işin içine çoğu girer. Zamane müslümanları, *fe-leyse minhüm*, “müslümanlardan değil.”

Neden?

Müslümanlarla ilgilenmiyor ki, müslümanların meselesi onun sorunu değil ki!

Bizim fakültede bazı kimseler dekan oldular, sonra rektör oldular. Biz başörtüsü için uğraşırdık. “Başörtüsü bizim sorunumuz değil!” derlerdi, omuzlarını kaldırırlardı.

d. Başörtüsü Bizim Sorunumuz Değil Derlerdi

Kimin sorunu?

Müslümanların sorunu işte. Kızı başörtüsü ile okula giremiyor, okuldan atılıyor, cezayı yiyor. Başörtüsünü dininden dolayı örtüyor.

“Bu dert değil, bizim sorunumuz değil!” derler.

Fe-leyse minhüm.

Sen de o zaman müslümanlardan değilsin. Peygamber Efendimiz söylüyor! İşin şakası yok.

Ve men lem yusbih ve yümsi. “Her kim ki sabahlamıyor, akşamlamıyor.” *Nâsıhan lillâh.* “Allah’a samimi bağlı olmadan.”

“Allah’a samimi bağılı olmadan sabah akşam ediyor.”

Öyle değil!

“Allah’a karşı bağılığı, kulluğı samimi değil;!”

Ve li resûlihî. “Ve Resûlü’ne karşı bağılılığı içten değil, samimi değil, hakiki değil.” *Ve li kitâbihî.* “Kur’ân-ı Kerîme bağılığı hakiki değil, candan değil.” *Ve li imâmihî.* “Müslümanlar’ın önderine...”

Müslümanların önderine, herhangi bir devletin başındaki adama değil; Libya kralı filanca, Suud kralı filanca, Irak başkanı öyle şey yok. İmâmü’l-Müslimîn, müslümanların hakiki imamı.

Ve li âmmeti’l-müslimîne. “Ve müslümanların umumuna karşı.”

Bu sayılanlara karşı samimi duygular beslemiyorsa; “Allah’a, Resûlü’ne, Kur’an’a, müslümanların başındaki önderine ve müslümanların hepsine, toplumuna karşı içten samimi duygular beslemiyorsa *fe-leyse minhüm* onlardan değil.”

Burada sayılanlara bir daha dikkat edelim:

Nâsıhan lillâh. “Allah’a karşı samimi olacak.”

Bütün müslümanlar Allah’a karşı samimi olacak.

“Rabbin kim?”

Konuşmasını öğrenen çocuk bile söylüyor:

“Rabbim Allah.”

“Sen nesin?”

“Ben Allah’ın kuluyum.”

Aferin, maşaallah.

“Allah’ın kulu Allah’a ne yapar?”

“İbadet eder, emrini tutar, sözünü dinler.”

Öyle şey yok; samimi değil. Olmaz!

Ve li resûlihî. “Resûlü’ne karşı samimi olacak.”

“En çok kimi seviyorsun?”

“Allah’ı seviyorum.”

“Sonra kimi seviyorsun?”

“Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa’yı seviyorum.”

“Peki bu sevgiyi nereden anlayacağım? Ya yalansa! Seviyor musun, sevmiyor musun?”

“Seviyorum.”

“Nereden bilelim?”

Seven insan sevdiğinin sözünü dinler. Sen Resûlullah’ın sözünü dinliyor musun? Sünnetine uyuyor musun? Tavsiye ettiği şeyleri yapıyor musun? Emirlerini yerine getiriyor musun? İbadetlerde sünnetleri uyguluyor musun? Peygamber Efendimiz’in hayatını okudun mu?

Rahmetli Asım Köksal’ın *İslâm Tarihi*’ni demiyoruz, şöyle Peygamber Efendimiz’in hayatını anlatan küçücük bir kitabı okudun mu? Hayatını öğrendin mi? Peygamber Efendimiz’i anlatan güzel bir kitabı okudun mu? Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerini biliyor musun?

Peygamber Efendimiz bizden neyi istemiş, neyi tavsiye etmiş? Veda hutbesini okudun mu? Veda etmiş artık!

Peygamber Efendimiz haccetmiş, bütün insanları toplamış ve bir vasiyet gibi hacda nasihat etmiş. Okudun mu?

Nelerden bahsediyor; imtihan edelim hadi. Çıkarın kağıtları kalemleri. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Veda Haccı'nda, hutbede müslümanlara neler söylemiş?

Hadi hodri meydan; Halep oradaysa arşın burada... Müslümansan çık bakalım, çıkar kağıdı kalemi...

“Hocam, vallahi öyle bir yerden yakaladın ki bizi, kapıdan bile kaçamıyoruz. Hiçbir bilgimiz yok.”

“O zaman bu akşam gidersen, okursun. Bu akşam okuyamazsan gider yarın okursun.”

Kütüphanede güzel güzel, yaldızlı yaldızlı nice mübarek kitap duruyor ama biz her gün gazete okuyoruz, her gün televizyon seyrediyoruz, her gün kahveye gidiyoruz... Her gün bir paket sigara tüketiyoruz; havaya üflüyoruz. Kahveye girdiğimiz zaman kahvenin ha-

vası dalgalanıyor, dumandan üst taraf gözükmüyor. Eğilerek gidersen kahvedeki insanları o zaman görüyorsun.

Hatta dost acı söyler, caminin yanındaki kahve öyle, Diyanet'in kahvesi! Ne yapsın efendim, “Müşteriler camiye gelsin.” diye her şeyine razı.

Camiden çıktım, oradan geçiliyor. Bana da sigara çok dokunuyor veya benim zıttıma gidiyor, sigara kokusundan çok rahatsız oluyorum, boğulacak gibi oluyorum. Biraz da kızıyorum. Kapıdan çıktım, içeride namaz kıldım. Onların sohbet yeri. Ana kapıya girerken oradan geçmek zorundasın. Şöyle göz ucu ile baktım içeride namaz kılanlar bile hemen çıkar çıkmaz iki sigara yakmışlar, duman tütüyor.

Selam vermedim! “es-Selamu Aleyküm ve rahmetullah” diyemedim. Pabucumun ucuna baktım, bir şeyi bahane ettim, yürüdüm kapıdan çıktım.

Olmaz böyle şey!

Sigara Suudlulara göre haramdır. Bizimkilere göre *kerâhet-i tahrimiye* ile mekruh, harama yakın, nahoş bir şey.

Neden bizimkiler “haram” dememişler de, Suudlular basmışlar “haram” diye, “yasak” diye?

Çünkü “haram” demek için hakkında bir âyet olacak, bir kati delil olacak. Kati delil olmayınca “haram” dememişler. Yoksa sigarayı beğendiklerinden değil!

e. Ben Bu Kitabı Kendime Alıyorum

Eski kitapların satıldığı Beyazıt camiinin arkasındaki sahaflar çarşısı vardı. Oradan bizim fakülteye bir sürü kitap aldım. Fakültenin kütüphanesine binlerce kitap aldım...

Devletin parası ile ayırdık, ayırdık önümüze geleni, beğendiğimizi ayırıyoruz. Sonra toplam listeye geçiyor. Toplam pazarlık. Fakülteye çok kitap kazandırıyor. Orada ben kitapları karıştırırken bir de yazma eser elime geçti; baktım içinde hazineler var, çok güzel!

Benim için orada dünyada eşi bulunmayan bazı şeyler var. Benim için binlerce değerli cevher değerinde. “Ben de bunu -şahsen- almak istiyorum.” dedim kitapçıya. “Ben bunu kendime alıyorum, fakülteye almıyorum, bunu devlet vermeyecek kendim istiyorum.” dedim.

“Hocam, ne geređi var; o hediyemiz olsun.” dedi.

“Öyle Şey yok! ‘Ben senden kitap alıyorum.’ diye veriyorsun. Bana durup dururken hediye etmiyorsun ki! Ben böyle Şeyi kabul etmem. Parasını alacaksın.” dedim.

“Ne verirsen ver, hocam.”

“O da olmaz!” dedim.

Baktım orada gözlüklü, altın yaldız kenarlı gözlüklü, çok okumuŐ, okumaktan saçları dökülmüŐ kelli felli ilginç bir kimse var.

“Hakem olsun.” dedim.

O da anlıyor. “Kitaba bakayım.” dedi. Hakem oldu, bir fiyat biçti. Biz de o fiyatı verdik, kitabı aldık.

“GayrimeŐru bir Şey olmasın.” diye, meŐru yoldan hakem tayini ile istediği fiyatı verdik. Pazarlık yapmadık. Kitap benim için çok önemli. Aldım ben de.

Eskiden yazılmıŐ bir kitap; tütünün ilk çıktığı zaman. Eskiden moda değildi bu. Âyetin olmaması, hadisın olmaması ondan. Sigaradan

bahsetmiyor Kur'ân-ı Kerîm; hadîs-i şerîflerde de yok.

Neden?

O zaman böyle bir nesne yoktu da ondan. Ama o ilk çıktığı zaman... Zaten Amerika bulunduktan sonra gelmiş. Şimdi işçilerin memleketinden Avrupa'ya gelip gittikleri gibi o zaman da Amerika yeni; oraya gidip geliyorlarmış. Selanikliler orada tütünü bulmuşlar, tütünü getirmişler. Ondan sonra Vardar ovasına, Yenice ovasına Selanik'in yanındaki vadilere onları ekmişler. Ondan sonra tütütmeye başlamışlar.

Millet de; Allah Allah! Ağzı mı yanıyor, duman çıkıyor bilmem ne filan garipsemiş. Garipsenen şey de moda oluyor. Mesela *Blue jean* pantolon. Ütüsü mütüsü yok. Eskiden biz ütüsüz bir yere gitsek kıyamet kopardı. Ütü olacak, yakalar kolalı olacak... Nişastaya batırırlardı, ütülerlerdi, kazık gibi dururdu. Menderes'in bile öyleydi. İlla manşet düğmesi olacak filan... Çok muhafazakar bir giyim olurdu.

Sonra bu blue Jean'lar çıktı; ne ütü var ne bir şey var. Boru gibi... Oturduğu zaman da kırıyor, soba borusunun dirseği gibi kıvrıyor filan... Hiç kimsenin aldıracağı yok. Daha ilerileri çıktı sonra; dizi yırtıp öyle geziyor.

Hoppala! Yenisini almıyor. Yeni blue jean; taşlamaya giriyor, hırç hırç sürtüle sürtüle eskitiliyor; eskisi giyiliyor. Sonra paçaları püsküllü olması çıktı. Kıvrılmış, dikilmiş filan değil püsküllü olacak. Sonra yırtık olanlar çıktı; yarısından yırtık. Bunları millet nasıl giyiyor, ben şaşırdım! Moda öyle.

Acayip şeyleri bakıyorlar ki oluyor, millet de yapıyor. Oğlana diyorsun ki;

“Oğlum, bak burada gıcır gıcır, taptaze blue jean var.”

“Yok, onları istemem.” diyor.

Taşlanmışını, -yarısının ömrü gitmiş, taşların arasında ezilmiş- onu istiyor. Ondan sonra deliğini istiyor, yamalısını istiyor. Arkasında delik var, dizinde delik var; onu istiyor. Özel yeni olarak onu satıyor, yırtıp satıyorlar. Paçası kıvrılmamış, cep sarkıyor, onu istiyor. Anlayamadım. İşte tütün de öyle yayılmış.

Aldığım o kitapta yazıyor. O devirde Mekke’de sormuşlar:

“Tütün diye bir şey çıktı millet yaprağı sarıyor ondan sonra tutuşturuyor, dumanını tütürüyor. -Tütün, tütmekten geliyor. Baca tütüyor diyoruz ya tütün.- Bunun hükmü nedir?” diye Mekke’deki dört kadıya sormuşlar. O kitap hâlâ bende, kütüphanemde duruyor.

O dört kadı kim oluyor?

Hanefî Kadısı, Şâfî Kadısı, Hanbelî Kadısı, Mâlikî Kadısı. Hakim; kadı müftü gibi fetva sorulup cevap alınan kimse. Onların hepsi de “haram” demiş. O çok önemli benim için. Sonradan sonraya biraz daha bakmışlar ki herkes içiyor, yeniçeriler içiyor, ondan sonra başlamış yukarıdakiler de içmeye hatta şeyhülislamalar içmeye başlamış. İstanbul’da oturan şeyhülislamalar içenleri gördüm ben. Tütün meraklısı. O da sordukları zaman; “dumanlı bir şey” diye “haram” demiyor.

Halbuki dumanı içmek haram, israf haram, sağlığa zararlı olması haram. “Haram” denilebilir ama taraftarları kolay kolay aley-

hinde laf söylemiyorlar. Şimdi millet böyle olmadık modaları yapıyor ama Allah'ın emrini tutmuyor, Resûlullah'ın sünnetini tutmuyor.

Nasıl olması lazım?

Allah'a karşı samimi olacak, Resûlü'nün sünnetini okuyacak ve uygulayacak.

İşte kitaplar! Sünnete ait o kadar güzel kitaplar teşhir edildi ki onları okuyacak.

Ve li kitâbihî.

“Kur'an'a karşı samimi olmak” ne demek?

Öpüyor, başına koyuyor. Aferin, Kur'ân-ı Kerîm'i seviyor.

Ne sevmesi? Kur'ân-ı Kerîm'in ahkamına aykırı hareket ediyor, nasihat de dinlemiyor.

“Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle söylüyor.” diyorsun, dinlemiyor.

Hacı hanım; “Ben mirası Kur'ân-ı Kerîm'e göre bölmeyi istemiyorum.” diyor.

Hacca gitmiş hanım, benim bildiğim. Kocası ölünce, medenî kanuna göre, kocasının malının dörtte birini alacak. Kur'ân-ı Kerîm sekizde birini almasını söylüyor, o dinlemiyor.

Sonra adam öldüğü zaman mirası hemen paylaştırılır. Medenî kanunda bir hüküm var; karısı paylaşmayı isterse kendisinin ölümüne kadar tehir edebilir.

“Ben şimdi faydalanacağım; ben ölünce bölüşülsün.” diyebilir. Bilmiyorum başınıza geldi de duydunuz mu böyle şeyleri? Ben böyle olduğunu duydum, rastladım. Mirasçı orada açlıktan ölüyor. Hak etmiş mirası, kadın böl-dürtmüyor. Bu, mirası alamıyor.

Olmaz! Başkasının hakkını yiyor. Annesi de olsa... Nesi olursa olsun başkasının hakkını yiyor. Kitab'a karşı samimiyeti saklıyor. Kitab'a saygılı değil. Öpüp başına koyuyorsa Kur'ân-ı Kerîm'in ahkâmını dinlemesi lazım; dinlemiyor.

“Kur'an böyle söylüyor.” diyorsun, “Yok, ben avukata danıştım, öteki türlü daha fazla alacakmışım.” diyor.

Demek ki Kitab'ına karşı samimiyeti, iç-ten bağlılığı yok.

Ve li imâmihi. “Müslümanların imamı” - Camideki imam değil.-

“Müslümanların imamı” ne demek?

“Halife” demek. “Müslümanların hepsinin başındaki önder” demek. Amerika’nın önderi var, Başkan Clinton şimdi; her yerin bir önderi var.

Hıristiyanların nesi var?

Katoliklerin, “Papa” dedikleri başkanları var. Tüm müslümanların bir başkanı olması lazım, yok. Osmanlılardan sonra Osmanlı yıkıldıktan sonra hilafet kaldırıldıktan sonra hiç başka yere de gitmemiş. Pakistan’dakiler halifenin akrabalarını çağırmışlar:

“Gel buraya, seni halife yapalım.” demişler. O da oraya gitmemiş. Halife yok şimdi. Halifesiz...

Müslümanların imamına, *imâmihî*.

Nâsıhan lillâhî ve li resûlihî ve li kitâbihî ve li imâmihî.

Hû zamiri orada Allah’a gidiyor. Allah’ın müslümanların başına geçirdiği kimseye, imama, öndere denir. Bu çok güzel bir ifade, şahane! Allah’ın geçirdiği, Allah’ın uygun gördüğü, geçirdiği. Allah kimi küslümanların başına geçirirse...

Hangi şartlara sahip olanlar geçerse geçerli?

İmâmi'l-müslimîn demiyor *imâmullah* diyor. Allah'ın müslümanların başına uygun bulunduğu imam, önder.

O nasıl olacak?

Bir kere mü'min olması lazım, mü'min olmazsa olmaz, münkir olursa, kâfir olursa olmaz. Mü'min olacak.

Sonra?

Namaz kılmayan bir kimse olsa olmaz. O zaman namazı kılmayan kimseye “fâsık” derler. İçki içerse içki içen kimseye “fâcir” derler. Fısk u fücûru aşikâr fâsık ve fâcir bir kimse Allah'ın müslümanların başına geçmesini tavsiye ettiği önder olamaz. Dini; namazı, niyazı her şeyiyle uygulayacak bir kimse olması lazım. Bu durumda bir başkan varsa ona uygun.

Ama bu çoktandır olmamış. Hatta Emevîler'den beri iş karışmış. Birileri iktidarı ele geçirmişler. Hz. Ali Efendimiz halifeyken dinlememişler, bayrak kaldırmışlar, bölmüşler.

Ondan sonra da idareyi çocuğuna bırakmış. Millet sevmiyor. Millet sevmiyor; o çocuğuna bırakmış işi! Ondan sonra o da çocuğuna bırakmış, o da çocuğuna bırakmış... Bunlar saraylar edinmişler, cariyeler edinmişler, içkiler içmişler... Ayyaş, sarhoş insan müslümanların başında. Olmadı! O zamandan iş yamulmuş, bozulmuş.

f. Alimler Peygamberin Varisidir

İşin doğrusu ne?

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

el-Ulemâu veresetü'l-enbiyâ.

Peygamber olsaydı Peygamber Efendimiz önderlik edecekti, hayatı boyunca etti zaten. Ondan sonra ulemâ peygamberlerin vârisleri olduğundan onun geçmesi lazım.

Neden?

Allah'ın kullarını Allah'ın emrine göre yönetmek ve Allah'ın emrine sevk etmek gerekiyor. İmamlığın önderliğin görevi bu.

İmam ne yapacak?

Halkı Kur'an'a götürecektir, İslâm'a götürecektir, İslâm'ı uygulattırarak. Görevi o. Kendi

başına bir insanın; “Hadi bunu tahta oturtalım, iki kat kurulalım.” deme hakkı yok. Böyle bir salahiyeti yok.

O başa geçen şahıs, Müslümanların hizmetinde olacak, İslâm’ın hizmetinde olacak. İslâm’a hizmet edici ve İslâm’ın ahkâmını uygulattırıcı olacak. Hz. Ömer gibi olacak mesela *radıyallahu anh*. Bu mâna kaybolmuş gitmiş.

Tarihin içinde uzun zamandan beri iş halkının istemediği insanların halkı yönetmesi tarzında yürümüş. Hatta Avrupalılar bizden daha ileri gitmişler; “Hiç olmazsa herkesin fikrine göre seçelim de o seçilsin.” filan demişler. Ama biz de hep yönetim işleri tatsız şekilde olmuş.

Halk yöneticiden memnun değil, yönetici halkı İslâm’a göre yönetmiyor, Allah’ın emirlerini uygulattırmıyor. Allah’ın emirlerini uygulamada bir görevli olarak çalışmıyor. Bitmiş! O zaman; baştaki Allah’ın emrini uygulamıyor, uygulattırmıyor; ahâli kimisi artık kendisi Allah’ın emrini tutmaya çalışmış, kimisi gevşekliklerden faydalanarak içki de içmiş, zina da etmiş, kumar da oynamış... Resmen onların

dükkanları da açılmış. Bütün İslâm âlemi böyle şaşırılmış, gitmiş.

Nasıl olacak o zaman?

Allah'ın emrini bilen, Allah'ın emrini uygulayacak insana tâbi olunması lazım. Olunmazsa olmayanlar da vebal altındadır. Layık olmadığı halde müslümanların başına yönetici olarak geçenler de korkunç vebal altındadır.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfte buyuruyor ki;

“On kişi veya daha fazlasına başkanlık eden herkes mahşer yerine elleri omuzlarına bağlı olarak gelecek.”

Kaçamaz. Âhirette nereye kaçacak? Hadi dünyada kaçarsın; aldatırsın, hapishanede tünel açarsın, duvar delersin... Gazetelerde böyle şeyler duyuyoruz. Geçtiğimiz devirlerde oldu da...

Âhirette, meleklerin elinden nereye kaçacak?

Mahkeme-i kübrânın olduğu yere elleri bağlı olarak gelecek ve başkanlığını Allah'ın emrine göre yapıp yapmadığı incelenecek. Hz.

Ömer gibi yapmışsa tam Allah'ın emrini uygulamışsa bağcıkları çözülecek. Ama önce oraya bağlı gelecek. Maznûn olarak, sanık olarak gelecek, beraat ederse elinden boynundan ipleri çözülecek.

“Eğer Allah'ın emrine göre yönetim yapmamışsa o zaman bağları kat kat artırılacak, bağlar üstüne bağlar bağlanacak ve cehenneme atılacak.” diye Peygamber Efendimiz başkanlık edenlerin ne kadar sorumlu olduklarını bildiriyor.

Öyle olması lazım. Müslümanların öyle bir başkana da samimiyetle bağlanması lazım. Öylesine samimiyetle bağlanması lazım ki ölesiye bağlanması lazım. “Öl” dediği yerde ölmesi lazım; “kal” dediği yerde kalması lazım; “yürü, hücum et, çarpış, savun” ne diyorsa onu dinlemesi lazım.

Onu, müslümanların hakiki başkanını dinlemeyen kişi âsî olmuş olur. Kitaplar bunu kesin olarak bildiriyor. Ama bu konular ne anılıyor, ne söyleniyor, ne hatırlatılıyor.

Camilerimizde; “Ey cemaat-i müslimîn, bu hafta orman haftası, ağaç dikin çok sevaptır!” deniliyor. “Bu hafta da babalar günü, Amerika’da ilan edilmiş, babanıza hediye alın!” deniliyor.

Ertesi hafta da analar günü oluyor, daha ertesi hafta danalar günü oluyor falan. Allah dinin aslını öğrenmeyi hepimize nasip etsin.

Ve li âmmeti’l-müslimîn. “Mü’minin bütün müslümanlara karşı da samimi olması lazım.”

Bu saydığım vasıflar olmazsa insan kâmil müslüman olamıyor. Müslümanlardan olamıyor. *Fe-leyse minhüm* diyor.

O halde aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu sayfa kurayla mı çıktı? Bana bu tehlikeyi, bu hataralı lafları bu açılan sayfadaki bu hadîs-i şerîfi söylettirmiyor mu?

Ben size bunları söylemezdim. Ben de aneler babalar gününden bahsederdim:

“Müslümanlık sevgi dinidir ey arkadaşlar, birbirlerinizi sevin!” derdim, tatlı sözler söyledim. “Bayramda hediyeleşin.” derdim. Çok

bilirim öyle şeyleri, böyle güzel lafları öğrendik biz. Üniversitede profesörlük yaptığımız için öğrendik.

Bize radyoda televizyonda yöneticiler;

“Ne olur Hocam, gel Ramazan’ın bir akşamı sen konuş. Bir akşam dinlen, bir akşam yine sen konuş.” falan yalvarırdı. Bunları öğrendik. Hangi söz zülf ü yâre dokunur da yarın zülfü tellenir, bunu çok iyi öğrendik.

Suya sabuna dokunduğun zaman vaziyet ne olur, suya sabuna dokunmadan konuşma nasıl yapılır çok güzel öğrendik. Öyle yapardım ama bu hacıfendi bu sayfayı seçti, ne yapayım?

Hadîs-i şerîfi eğip büküp de saklamak olur mu?

Olmaz. Başka çare yok, hakkı söyleyeceğiz.

g. Utanması Olmayan Tenkit Edilebilir

İkinci hadîs-i şerîf:

مَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ لَا غِيْبَةَ لَهُ

Men lâ hayâe lehû lâ ğıybetê lehû. “Utanması, hayâsı olmayana tenkitte bulunmak serbesttir, ğıybet sayılmaz.”

Adam utanmıyor, *fâsık-ı mücâhir*, günahı rahatça işliyor, açık saçık pervasız işliyor.

Onu pervasız işliyor da ben de; “O adam içki içiyor.” demekten ğıybet olur, diye kaçacak mıyım?

Onun ğıybeti olmaz. Yapmasaydı! Onu hatırlatmak lazım:

“Falanca adam şöyle fısk u fücûr sahibi, şöyle günah sahibi, aman kardeşlerim dikkatli olun!”

“Mecliste olmayanın aleyhinde konuşmak ğıybet olmaz mı hocam?”

Ama burada ne diyor?

Hayâsı olmayana konuşabilirsin. Ar damarı çatlamış, fısk u fücûrunu açığa çıkarmış. Bu söylenir.

Ama iyi bir müslümana o söylenmez. Kusur da olsa önce nasihat edersin. Herkesin ayağı kayabiliyor. Ayağı kaymış, bir hata işle-

miş; hatasını örtersin, ayıbını saklarsın, gıybetini yapmazsın. Söyleyeceksen ilk önce kendisine gidersin;

“Kardeşim, ben sende şöyle bir durum gördüm, senden ummuyordum, sen bunu niye yaptın?” dersin, bir sorarsın. Belki bir mazereti vardır.

Benim bu konuda çok hoşuma giden, duyduğum bir hikâyeye var. Kitaplarda okumadım, birisinden duydum. Kimden duyduğumu da bilmiyorum ama uydurma bir hikâyeye bile olsa hoş:

Horasan’dan birisi, İmam-ı Âzam Efendimiz’i Kûfe’de ziyaret etmek istemiş.

-Basra’nın yakınında, Bağdat’ın civarında Kûfe şehri vardır. İmam-ı Âzam orada yetişti. 80 tarihinde doğdu, hicrî 150 tarihinde vefat etti. Peygamber Efendimiz’in hicretinden 150 yıl geçince vefat etti. Hicrî 80-150. 70 yıl yaşamış.-

İmam-ı Âzam Efendimiz’in şöhretini duymuş; “Kûfe’de çok büyük bir alim var.” demişler.

“Bu büyük, muhterem bir zâtmış, çok kıymetli bir kimseymiş; âhir ömrümde gideyim, ona hizmet edeyim.” demiş.

Horasan’da bulunduğu şehirdeki yakınlarıyla helalleşmiş, çıkını almış, Kûfe’ye gelmiş. Bayağı mesafe tabi. İran’ı boydan boya geçiyor, çaprazlama köşegeninden Bağdat’a geliyor.

“Burada İmam-ı Âzam Ebû Hanife Numan b. Sâbit diye bir alim varmış, methini duydum. Onu nerede bulabilirim?” diye sormuş şehirde.

Adres yok, telefon yok; o zaman cep telefonu da yok. Ne yapsın? Kapıda ilk rastladığı kişiye sormuş. O da onun yüzüne bakmış. Bakmış ki yabancı, uzaktan gelmiş bir kimse.

“Ne tesadüf, işte şu karşıdan giden adam!” demiş.

Demek ki çok da büyük bir yer değil, hemen rastlaşmış.

Adam bir bakmış; “Allah Allah, İmam-ı Âzam dedikleri bu mu ya? Sarığı güzel, cübbesi güzel, yakışıklı bir imam! Yahu bu fiyakalı bir adam, gösteriş düşkününü bir insan. ‘İmam-ı

Âzam' deyince ben sanıyordum ki şöyle hırpani, kırk yamalı hırka giymiş, beli iki kat olmuş bir insan. Bu öyle değil. Baksana dipdiri, capcanlı, yakışıklı, sarıĝı güzel fiyakalı bir insan. Kıyafeti güzel, hem de kumaşı da iyi." demiş.

Yüreĝi bir cız etmiş.

"O kadar uzak yollardan ben bu adam için mi geldim?"

Oraya gelmek için kim bilir aylarca yol yürüdü. "Bunun için mi geldim ben?" demiş.

İsteksiz isteksiz biraz takip etmiş. İmamı Âzam yürümüş, bir manav dükkanının önüne gelmiş. Manav üzüm satıyormuş. Göstermek, teşhir etmek için dışarıya sekiz dokuz tane küfe koymuşlar. Bu uzaktan bakıyor, takip ediyor. İmam Âzam o sepetten birkaç tane almış, tadına bakmış öteki sepete geçmiş; onun muhtelif yerlerinden koparıp tadına bakmış, öteki sepetten, öteki sepetten geçmiş.

"Ohoo!" demiş, "Her müşteri küfelerden bu kadar üzüm yerse bu adamın hâli ne olacak? Üzümler biter.

“Çeşni helal, tadına bakmak var ama bu hepsine baktı, neredeyse karnını doyurdu. Bu demek ki haramı helali de pek düşünmüyor. Zaten kıyafeti de yakışıklı, dünya ehli bir kimse galiba. Ben en iyisi bunun yanına hiç varmadan Horasan’a geri döneyim.. Bu benim niyetime göre düşündüğüm bir insan değil!” demiş.

O sırada İmamı Âzam ara sokağa girmiş. Bu da sokağa doğru isteksiz isteksiz yürümüştü. Bakmış ki sokağın öbür köşesinde bir kadınla gayet samimi, gülerek falan konuşuyor.

“Oh, üzümle lör lör at, ondan sonra köşe başında kadınlarla sohbet et, ondan sonra da sana İmam-ı Âzam desinler, vah vah vah!” demiş.

Tam geri dönecekken İmamı Âzam uzaktan ona adıyla seslenmiş. Adıyla! Evliya, Allah bildirince bilir. Adıyla demiş ki; “Ey falanca dur!”

Gidiyor yoksa. Dur demese gidecek. Durmuş ama biraz da hayret etmiş. O şehre ilk defa geliyor, şehirde kimse onu tanımıyor. “Nereden bildi ismimi?” demiş.

“Gel. demiş. İmamı Âzam’ın yanına gitmiş.

“Bak, o üzümlerin satıldığı dükkân benim dükkânım, üzümler benim bağlarımın üzümleri.”

Bak o zaman iş düzeldi.

İnsan kendi üzümünden yiyemez mi? Kendi bağından üzümleri topladığı zaman çarşıya dükkanın önüne koyduğu üzümünden yiyemez mi? Yer.

“Neden hepsinden tattım?” demiş.

“Adamlarıma demiştim ki aman koruk üzüm koparmayın; olmuş üzüm olsun, güzel üzüm olsun, ticaretimize gölge düşmesin. Müşteri alır da beğenmez, ‘Şuna bak ekşi üzümleri sattı.’ der, bir şey söyler, helal etmez, kalbi kırılır. ‘Öyle olmasın.’ diye hepsine baktım.” demiş.

O zaman iş düzeldi. Uzaktan baktığın zaman kötü görünen iş, hiç de kötü değil, düzeldi.

Sonra o köşede konuştuğum kadına; “‘Bu akşam Horasan’dan bir misafir getireceğim,

yemekleri sofrayı güzel hazırla.’ dedim.” demiş.

Adam daha çok afallamış.

Adam hiçbir şey söylemiyor, o aklından geçen bütün tenkitlerin cevabı karşıdan geliyor.

“Üstümdeki kıyafetlere gelince; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin hadîs-i şerîfi var: ‘Allah bir kula zenginlik, para pul, mal mülk, nimet verdi mi o nimetin onun üzerinde görülmesini ister, sever.’ Sen içime bak.” demiş.

“İçime bak.” derken tabi “kalbime bak” demek istiyor olabilir.

Ama ötekisi kalbini nereden anlayacak?

Biraz da iç çamaşırını göstermiş. O biraz sıradan bir şeymiş, olağanüstü bir şey değilmiş.

Bu hikâye veya menkıbe benim çok hoşuma gider. Çünkü uzaktan baktığın zaman kusur gibi görünen bazı şeylerin aslında kusur olmadığını gösteren bir hikâye. Bu çok önemli. Sen uzaktan bakarsın, bir adamı ayıplarsın. Git

sor bir kere; “Ben sende bir kusur gördüm kardeşim.” de, belki bir savunması vardır.

“Ben onu şundan yaptım.” der.

Mesela gazeteciler resim çekiyor:

“Bak bak bak, falanca adama ‘sofu’ derler, masasındaki rakı şişesine bak!” diyor.

Git bir sor bakalım içki içti mi içmedi mi, o neyin nesi. Kadeh elinde gösteriyor... Ya fotomontaj ya daha başka bir şey oluyor. Bir sor bakalım. Sorulması lazım.

Gıybet etme! Ona kusurunu söyle, düzeltmesini iste. Veya evde akşamleyin dua ederken aç elini; “Yâ Rabbi! Falanca kardeşimde bir kusur gördüm. Sen onun kusurunu ona hissettir, o kusuru düzeltsin, o kardeşim o kusurdan kurtulsun. Yâ Rabbi! Hidayet ver, ıslah et.” de, dua et.

Mü'min mü'mine arkasından dua eder. Dedikodusu yapılmaz. Ama ar damarı çatlamışsa o zaman söyleyebilir, hayası yoksa; edepsiz, hayasızsa söylenebilir. Tamam, onun gıybeti olmaz. Halka da söylemek lazım ki kanmasın.

Üçüncü hadîs-i şerîf:

مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهُهُ فِي الدِّينِ

Men yüridi'llâhu bihî hayran yüfakkıhhü fi'd-dîn.

Ahmed b. Hanbel, büyük hadis alimi, mezhep imamı. İmam Buhârî, Müslim, İbn Hibban, Tirmizî rivayet etmiş. “Hasen ve sahih hadis” demiş. Dârimî rivayet etmiş. İbn Abbas’tan, Hz Ömer’den Tayâlisî rivayet etmiş. Bir de Ebû Hüreyre’den rivayet edilmiş. Muhelif kimselerden rivayet var. Hadis sağlam. Hasen sahih hadîs-i şerîf; çok önemli.

h. Allah Bir Kişinin Hayrını Murat Ederse

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki;

“Allah *celle celâlüh* kimin hakkında hayır isterse, hayır murat ederse, hayra ermesini murat ederse, *yüfakkıhhü fi'd-dîn* o kimseyi dinde alim kılar, fakih kılar, bilgili kılar.”

Dinin özünü, anasını, esasını, ahkâmını dosdoğru bilen bir insan hâline getirir. Hem

sezgisi hem bilgisi hem görüşü isabetli bir insan yapar. Allah bir kimseyi sevdi mi hayırını istedi mi yapar. O da özü sözü hareketi doğru bir kimse olur.

Burada *yüfakkıhhü* diye *hû* harfinin üzerine, birinci *ha*'nın üzerine ötre koymuş, halbuki öyle olmaz. *Men* edatı iki fiili cezbeden edattır.

Men yürüdi'llâhû bihî hayran. Yürüdü'yü cezmetti, *ye*'sini düşürdü; *yüfakkıhhü* olacak. Orada ikincide *fakkaha yüfakkıhhü* fiilinin *yüfakkıhhü*'nun *hu*'su cezimli olacak. Burayı düzeltelim.

Allah razı olsun.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

19 Recep 1418 / 20.11.1997

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

